

Næstveds Søjler 2022

Primo december 1135

Nyt kloster ved Næstved

Det forlyder, at der for få dage siden er stiftet et kloster her ved Næstved, den 29. november for at være nøjagtig.

Det drejer sig om fru til Næstved, vor egen fru Bodil, som sammen med sine sønner takker Gud med et kloster for afslutningen af den borgerkrig, som har plaget landet siden kong Niels' søn Magnus myrdede sin fætter Knud Lavard i Haraldsted Skov i 1131.

Som vore læsere måske vil erindre, så var Knud Lavard broder til vor frue Bodil, begge børn af kong Erik Ejegod og hans dronning Bodil, og derfor har hun taget personlig interesse i at markere sejren over Magnus og hans fader kong Niels. Hendes sønner har stået last og brast med hende i den økonomiske kraftpræstation, det er at stifte et kloster.

Familien har ladet sig inspirere af fruens halvbroder, vor ny kong Erik Emune, som sidste år vandt borgerkrigen i slaget ved Fodevig på Skånes kyst, og som i den forgangne sommer har styrket det hensygnende kloster i Ringsted voldsomt. Ringsted Kloster spås derfor en glørværdig fremtid, måske kan det ende som hjemsted for resterne efter Knud Lavard som kommende helgen Sct. Knud Hertug. Det afgør paven i Rom.

Familiens gaver

Til det ny kloster ved Næstved har fru Bodil personligt skænket en række ejendomme i Store Næstved og ikke mindre end halvdelen af bydelen Lille Næstved. Desuden har hun skænket hele landsbyen (Grims)Torp, skoven Ladby Ore og sin vandmølle i Næstved.

Sønnen Peder har givet sin store gård i Ladby og Bukkerup og en sjettedel af skoven Faxinge Ore ved Bolefjord (red. Præstø Fjord) samt det meste af landsbyen Keldby på Møn. Sønnen Hemming har skænket ejendomme i Ålebæk på Møn og i Gedesby på Falster. Jørgen, som er jarl, har på Falster skænket ejendomme i Gedesby og Skelby og Valnæs med adgang til enge og skove.

I fællesskab har familien skænket sin sognekirke, Sct. Peders Kirke i Næstved, så klostret fremover får de årlige tiendeindtægter af kirken.

Sct. Mortens Kirke er ikke omfattet af de nye forhold og fortsætter som almindelig sognekirke i byen.

Biskop Eskil i Roskilde, som er i slægt med fru Bodils familie gennem deres fælles forfader Thrugot, har skænket kirkerne i Næstved, Tjæreby og Hårslev med den årlige bispetiende, som hidtil er gået til bispen. Ydermere skænker han bispetiende af kirkerne i den fjerdedel af Tybjerg Herred, hvor klostret bygges. Endelig giver han dem tiendeindtægterne af alle de besiddelser, som de med tiden får i Roskilde Stift.

Munkekloster

Vi erfarer fra fru Bodil, at klostret oprettes som et benediktinerkloster med munke, som alle tretten er indviede præster. Det er således et kirkeligt kraftcenter, vi får til byen. Det er sønnen Peder, som

brænder for kirkens udvikling, der har påvirket denne beslutning. Han har tidligere presset på for at få vore sjællandske sognepræster til at leve i cølibat efter de kirkelige forskrifter.

Fru Bodils nevø, hendes søster Ragnhilds søn Erik, som måske kan blive konge engang, vil blive inviteret til åbningen af den ny klosterkirke.

Tomten til det ny kloster er allerede stukket ud i Bodils tidligere skov Ladby Ore nordvest for byen, og opførelsen af klosterkirken kan ventes påbegyndt om kort tid. Stenhuggere er engageret og vil flytte til byen meget snart. Samtidig begynder et hold tømrere at bygge klosterbygninger i træ, så munkene kan få tag over hovedet så hurtigt som muligt. Den første abbed udpeges snart af biskop Eskil, og de første munke ventes til byggepladsen om kort tid.

Fru Bodil oplyser også, at klostret om få år vil påbegynde en modernisering af sognekirken inde i byen, angiveligt efter samme hovedplan som den ny klosterkirke i skoven. Vi vil derfor om nogle år have to moderne korskirker i og ved Næstved.

Ny udskibningshavn

Men de ny planer slutter ikke her. Fru Bodil antyder, at klostret vil bruge nyerehvervelserne ved østkysten af Sjælland til at etablere en ladeplads, som klostret kan få nytte af i forhold til Østersøen og Skånes Albue, som man venter kan udvikle sig til et erhvervsmæssigt center for Nordeuropa. Man drømmer om et årligt efterårsmarked i Skåne om 40-50 år. I den forbindelse vil det ny Næstvedkloster have stor glæde af en udskibningshavn på Sjællands østside, så klostrets kogger kan lægge til her. Det vil ikke kunne lade sig gøre i Næstveds åhavn.

Stor betydning

Derfor er det både på det kirkelige område og i erhvervsøjemed, at det ny kloster får stor betydning.

Det ny kloster ved Næstved får navnet Næstved Sct. Peders Kloster. Det kan falde lidt langt, så man kan allerede nu forestille sig et senere navneskift til noget kortere, f.eks. Skovkloster. Men det må fremtidens folk afgøre.

Foreløbig skal klostret etableres. Men det økonomiske grundlag er på plads – det har fru Bodil, hendes sønner og biskop Eskil af Roskilde sørget for.

Palle af Karrebæk A.D. 1135/2022

Læs mere:

Hansen, Palle Birk: Bodil-slægten – af kongelig byrd? Liv og Levn 18 – 2004

Hansen, Palle Birk: Bodils By – Næstved, Liv og Levn 25 – 2011

Helms, H. J.: Næstved St. Peders Kloster (Skovkloster), Næstved 1940

Smith, Otto: Næstved 1135-1935, Næstved 1935